

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 17 | Yud-Beis Yud-Gimmel Tammuz

(1) מגילת אסתר ט', כ"ב

כַּיָּמִים אֲשֶׁר־נָחַו בָּהֶם הַיְּהוּדִים מֵאֲבִיָּהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֵּה וּשְׂמֵחָה וּמְשַׁלַּח מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמִתְּנוּת לְאֲבִיָּיִם:

as the days when the Jews rested from their enemies, and the month that was reversed for them from grief to joy and from mourning to a festive day-to make them days of feasting and joy, and sending portions one to another, and gifts to the poor.

(2) ירושלמי ריש מגילה

תַּנִּי בְּשֵׁם רַבִּי נֶתָן. כָּל־הַחֹדֶשׁ כָּשֶׁר לְקִרְיַאת הַמְּגִלָּה. מֵה טַעַם. וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּגוֹי.

It was stated in the name of Rabbi Nathan: The entire month is qualified for reading the scroll. What is the reason? The month which for them was turned from sorrow to joy

(3) תענית כ"ט, סוף עמוד א'

אָמַר רַב יְהוּדָה בְּרִיהַ דְּרַב שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילַת מְשַׁמְיָה דְּרַב: כָּשֶׁם שְׁמִשְׁנָנְס אָב מִמַּעֲטִין בְּשִׂמְחָה — כֶּךָ מִשְׁנָנְס אֲדַר מִרְבִּין בְּשִׂמְחָה.

. Rav Yehuda, son of Rav Shmuel bar Sheilat, said in the name of Rav: Just as when Av begins one decreases rejoicing, so too when the month of Adar begins, one increases rejoicing.

(4) זכריה ח', י"ט

כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת צוֹם הַרְּבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְבֵית־יְהוּדָה לְשִׂשׁוֹן וּלְשִׂמְחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים וְהָאֱמֶת וְהַשְּׁלוֹם אָהָבוּ:

So said the Lord of Hosts: The fast of the fourth [month], the fast of the fifth [month], the fast of the seventh [month], and the fast of the tenth [month] shall be for the house of Judah for joy and happiness and for happy holidays-but love truth and peace.

5) ירושלמי תענית פרק ד', הלכה ה'

תני רבי שמעון בן יוחי. עקיבה רבי היה דורש. להאמר י' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית-יהודה לששון ולשמחה. צום הרביעי זה שבועה עשר בתמוז. יום שנשתברו הלוחות. ובטל התמיד. והוקעה העיר. ושרף אפוסטומוס את התורה. והעמיד צלם בהיכל.

Rebbi Simeon ben Yohai stated: So was my teacher Aqiba explaining. *So says the Eternal of Hosts, the fast of the fourth, the fast of the fifth, the fast of the seventh, and the fast of the tenth will be for the House of Israel enjoyment and joy.* The fast of the fourth is the Seventeenth of Tammuz, the day when the tablets were broken, the daily sacrifice ceased, the city was breached, Apostomos burned the Torah, and put an idol in the Temple

6) מכתב אדמו"ר הרי"ץ לי"ב תמוז תרפ"ח

לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה כו'

7) ראה מגילה י"ט, ב'

כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל ניתן למשה מסיני

All that a bright student will suggest, was already given to Moshe at Sinai.

ב

8) יחזקאל ח', י"ד

ויבא אתי אל-פתח שער בית-יהוה אשר אל-הצפונה והנה שם הנשים ישבות מבכות את-התמוז:

And He brought me to the entrance of the gate of the house of the Lord that is to the north, and behold there the women were sitting, making the Tammuz weep.

9) רש"י

מבכות את התמוז. דמות א' שמחממו' אותו מבפני' והיו עיניו של עופר' והם נתוכין מחום ההיסק ונראה כאלו בוכה ואומרת תקרובת הוא שואל:

תמוז. לשון היסק כמו על די חזה למזיה (דניאל ג':י"ט) ואתונא אזה יתירה (שם):

מבכות את התמוז. פיישנ"ט פלורי"ר לא"ל קאלפי"ץ בלע"ז:

making the Tammuz weep: There was an image that they would heat up from the inside, and its eyes, which were of lead, would melt from the heat of the fire, and it would appear as though it was weeping, and they would say, "It is asking for an offering." "Tammuz" is an expression of heating, like (Dan. 3: 19): "more than it was wont to be heated (למזיה)"; (ibid. 22), "and the furnace exceedingly hot (אזה)." Making the Tammuz cry is fesant plorer la chalfez in Old French; making the heated [god] weep.

10 תהלים פ"ד, י"ב

כִּי שֶׁמֶשׁ | וּמִגֶּן יְהוָה אֱלֹהִים חַן וְכִבוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא יִמְנַע טוֹב לַהֲלֹכִים בְּתַמִּים:

For a sun and a shield is the Lord God; the Lord will give grace and glory; He will not withhold good from those who go with sincerity.

11 מלאכי ג', ו'

כִּי אֲנִי יְהוָה לֹא שִׁנִּיתִי וְאַתֶּם בְּנֵי־יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם:

For I, the Lord, have not changed; and you, the sons of Jacob, have not reached the end.

12 משפטים כ"ג, י"ג

וּבְכָל אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע עַל־פִּיךָ:

Concerning all that I have said to you you shall beware, and the name of the gods of others you shall not mention; it shall not be heard through your mouth.

13 רש"י

לא תזכירו: שלא יאמר לו שמור לי בצד עבודה זרה פלונית או תעמוד עמי ביום עבודה זרה פלונית. דבר אחר ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם א-להים אחרים לא תזכירו ללמדך ששקולה עבודה זרה כנגד כל המצות כולן, והזהר בה כשומר את כולן:

you shall not mention: That one should not say to another, "Wait for me beside such-and-such an idol," or "Meet me on the day [dedicated to] such-and-such an idol" (Mechilta, Sanh. 63b). Another explanation: Concerning all that I have said to you, you shall beware, and the name of the gods of strangers you shall not mention -[this comes] to teach you that idolatry is tantamount to all the commandments [combined], and whoever is careful with it is considered as if he has observed them all. -[see Kid. 40a, Ned. 25a, Shev. 29a, Chul. 5a, Rashi on Num. 15:23, Deut. 12:28, Er. 69b]

14 סנהדרין ס"ג, ב'

..(שמות כג, יג) ושם אלהים אחרים לא תזכירו שלא יאמר אדם לחבירו שמור לי בצד עבודת כוכבים פלונית (שמות כג, יג) לא ישמע על פיך שלא ידור בשמו ולא יקיים בשמו ולא יגרום לאחרים שידרו בשמו ויקיימו בשמו

"..And make no mention of the name of the other gods, neither let it be heard out of your mouth" (Exodus 23:13), is that a person may not say to another: Wait for me next to such and such an object of idol worship. The meaning of the statement "neither let it be heard out of your mouth" is that one may not vow in the name of an idol, nor affirm his statement by an oath in its name, nor cause others, i.e., gentiles, to vow in its name or affirm their statements by an oath in its name

...כי אתא עולא בת בקלנבו אמר ליה רבא והיכא בת מר אמר ליה בקלנבו אמר ליה והכתיב ושם אלהים אחרים לא תזכירו אמר ליה הכי אמר ר' יוחנן כל עבודת כוכבים הכתובה בתורה מותר להזכיר שמה והא היכא כתיבא דכתיב (ישעיהו מו, א) כרע בל קרס נבו

When Ulla came from Eretz Yisrael to Babylonia, he lodged in a place called Kalnevo. Rava said to him: And where did the Master lodge? Ulla said to him: In Kalnevo. Rava said to him: But isn't it written: "And make no mention of the name of the other gods"? Kalnevo is the name of an idol. Ulla said to him: This is what Rabbi Yohanan said: With regard to any object of idol worship that is written in the Torah, it is permitted to mention its name. Since one may mention the idol while reading the Torah, it is permitted to mention it altogether. Rava asked: And where is this idol written? Ulla answered: As it is written: "Bel bows down, Nevo stoops" (Isaiah 46:1).

(15) עבודה זרה נ"ד, ב'

מתני' שאלו את הזקנים ברומי אם אין רצונו בעבודת כוכבים למה אינו מבטלה אמרו להן אילו לדבר שאין צורך לעולם בו היו עובדין היה מבטלו הרי הן עובדין לחמה וללבנה ולכוכבים ולמזלות יאבד עולמו מפני השוטים

MISHNA: The gentiles asked the Jewish Sages who were in Rome: If it is not God's will that people should engage in idol worship, why does He not eliminate it? The Sages said to them: Were people worshipping only objects for which the world has no need, He would eliminate it. But they worship the sun and the moon and the stars and the constellations. Should He destroy His world because of the fools?

ג

(16) נוסח התפילה - מוסף יום טוב

מפני חטאינו גלינו מארצינו ונתרחקנו מעל אדמתינו..

(17) ילקוט שמעוני ישעיה רמז תמ"ה

חטאו בכפליים דכתיב חטא חטאה ירושלים, ולקו בכפליים דכתיב כי לקחה מיד ה' כפליים בכל חטאותיה, ומתנחמים בכפליים דכתיב נחמו נחמו עמי יאמר אלוקיכם".

ד

(18) ישעיה מ', ה'

וְנִגְלָה כְבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָּל-בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר:

And the glory of the Lord shall be revealed, and all flesh together shall see that the mouth of the Lord spoke.

(19) אגרת הקודש סימן כ"ב

וכמו אב רחמן חכם וצדיק המכה בנו שאין לבן חכם להפוך עורף לנוס למצוא לו עזרה או אפילו מליץ יושר לפני אביו הרחמן והצדיק וחסידי רק להיות ישר יחזו פנימו עם אביו פנים בפנים לסבול הכאותיו באהבה לטוב לו כל הימים. והנה למעלה בחי' פנים הוא הרצון והחשק אשר אבינו שבשמים משפיע לבניו כל טוב עולמים וחיי נפש וגוף באהבה ורצון חשיקה וחפיצה ע"י תורת חיים שהיא רצונו ית' אשר נתן לנו כמ"ש כי באור פניך נתת לנו תורת חיים כו' לעשות בה רצונו וע"ז נאמר באור פני מלך חיים ורצונו כו'. משא"כ לעו"ג משפיע חיי גופם שלא ברצון וחשיקה לכך נק' אלהים אחרים שיונקים מבחי' אחוריים וכך הוא באדם הרצון והחשק הוא בחי' פנים ואם אינו מקבל באהבה ורצון כאלו הופך עורף ואחור ח"ו. ועצה היעוצה לקבל באהבה היא עצת ה' בפי

חז"ל לפשפש במעשיו וימצא לו עונות הצריכין מירוק יסורים ויראה לעין גודל אהבתו אליו המקלקלת השורה כמשל מלך גדול ונורא הרוחץ בכבודו ובעצמו צואת בנו יחידו מרוב אהבתו כמ"ש אם רחץ ה' צואת בנות ציון כו' ברוח משפט כו' וכמים הפנים אל פנים תתעורר האהבה בלב כל משכיל ומבין יקר מהות אהבת ה' אל התחתונים אשר היא יקרה וטובה מכל חיי העולמים כולם כמ"ש מה יקר חסדך וכו' כי טוב חסדך מחיים כו' כי החסד שהוא בחי' אהבה הוא חיי החיים שבכל העולמות כמ"ש מכלכל חיים בחסד ואז גם ה' יתן הטוב ויאר פניו אליו בבחי' אהבה מגולה אשר היתה תחלה מלובשת ומסותרת בתוכחה מגולה ויתמתקו הגבורות בשרשן ויתבטלו הדינין נס"ו:

It is analogous to a compassionate, wise and righteous father who punishes his son. Surely the wise son should not "turn his back" to escape and find himself help, or even an intercessor before his father, who is compassionate, righteous and merciful. Rather, he should have his face looking straight at his father, face to face, to endure his strikes with love "For weal unto him all the days."

Now, above, the aspect of panim (face) is that of willingness and pleasure. That is, our Father in Heaven effuses unto His children all the good of the worlds, and life for the soul and body, out of love and willingness, pleasure and delight, through the Torah of Life, His blessed Will, which He gave unto us, as it is written: "For in the light of panecha (Your Face), You gave us the Torah of Life.. ."to carry out His will with it. And of this it was said: "For in the light of the King's Face there is life, and His will..."

To the heathens, however, He effuses the life of their bodies without willingness, pleasure, and delight. This, therefore, is referred to as elohim acherim; for they draw from the aspect of achurayim.

It is likewise with man: willingness and pleasure are an aspect of panim (face). When one does not accept with love and willingness, it is as if "he turns his neck" and achor (back), Heaven forfend.

The suggested advice (to be able) to accept with love, is the counsel of the Lord in the mouth of our sages, of blessed memory:"to examine one's conduct." Thus one will find with himself sins that require the purgation through afflictions. Then one will see clearly His great love towards himself which "upsets the natural order of conduct," as in the simile of the great and awesome king who, out of his great love, personally washes the filth from his only son, as it is written: "When the Lord will wash the filth off the daughters of Zion ... with a spirit of justice..." And "As waters (reflect) face to face," there will be an arousal of love in the heart of everyone who perceives and understands the preciousness of the nature of G-d's love for the nether beings; it is dearer and better than all the life of all the worlds, as it is written: "How precious is Your chesed... " "For Your chesed is better than life... " For chesed [which is the aspect of love] is the Fountainhead of the life prevalent in all the worlds, as it is written: "He sustains life through chesed"

And then G-d, too, will give weal and make His Face shine towards him in the mode of a manifestation of the love which at first was clothed and hidden in a manifestation of admonition, and the gevurot shall be sweetened at their source and the judgments become nullified, forevermore.

(20) שולחן ערוך אורח חיים סימן תכ"ח סעיף ג'

סימן לקביעת המועדים א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"ף פירוש ביום א' של פסח יהיה לעולם ת"ב וסימן על מצות ומרורים יאכלוהו ביום ב' בו שבועו' וביום ג' בו ר"ה ביום ד' בו קריאת התורה שהוא שמחת תורה ביום ה' בו צום כיפור ביום ו' בו פורים שעבר:

(21) אור התורה מסעי עמוד א'שפ"ה/ה'א'שפ"ו

ויש להבין גם אם יבנה בהמ"ק בב"א ולא יהי' אבל בט"ב מדוע יהי' יו"ט ושמחה בט"ב הלא אין כאן אלא היציאה מן היגון ויהי' א"כ כאילו לא נחרב שלא הי' ט"ב יום מר ואיך יהי' יו"ט...

אך בחי' כעס זה שבא לידי דין גמור לאחר שעשה הדין וכלה הרוגז דהיינו לע"ל שיובררו הגבורות קשות ששפך כאש חמתו תשאר פנימיות האהבה שהיתה מסותרת בהכעס, ואזי יש ריבוי תוס' אור באור חסד עליון מכמו שהי' תחלה גילוי החסד ואהבה שהוא רק בחי' חיצונית,

ה

(22) קהלת ב', י"ג

וְרָאִיתִי אֲנִי שֵׁשׁ יִתְרוֹן לְחֻכְמָה מִן־הַסְּכָלוֹת כִּי־תֵרוֹן הָאֹר מִן־הַחֹשֶׁךְ:

And I saw that wisdom has an advantage over folly, as the advantage of light over darkness.

(23) מנחות נ"ג, סוף עמוד ב'

אמר רבי יהושע בן לוי למה נמשלו ישראל לזית לומר לך מה זית אין עליו נושרין לא בימות החמה ולא בימות הגשמים אף ישראל אין להם בטילה עולמית לא בעוה"ז ולא בעולם הבא ואמר רבי יוחנן למה נמשלו ישראל לזית לומר לך מה זית אינו מוציא שמנו אלא ע"י כתיבתה אף ישראל אין חוזרין למוטב אלא ע"י יסורין

The verse in Jeremiah compares the Jewish people to an olive tree: "The Lord called your name a leafy olive tree." Rabbi Yehoshua ben Levi says: Why were the Jewish people likened to an olive tree? It is to tell you that just as the leaves of an olive tree never fall off, neither in the summer nor in the rainy season, so too, the Jewish people will never be nullified, neither in this world nor in the World-to-Come. And Rabbi Yohanan says: Why were the Jewish people likened to an olive tree? It is to tell you that just as an olive tree brings forth its oil only by means of crushing and breaking, so too, the Jewish people, if they sin, return to good ways only by means of suffering.

(24) חינוך מצוה ת"י

משרשי המצוה. לפי שעון הרציחה חמור עד מאד, שבה השחתת העולם, עד שאמרו זכרונם לברכה (רמב"ם רוצח ד ט), שההורג נפש במזיד, אפילו עשה כל המצות אינו נצל מן הדין, שנאמר (משלי כח יז) אדם עשוק בדם

נפש עד בור ינוס אל יתמכו בו. ולכן ראוי למי שהרג אפילו שוגג, מכיון שבאת תקלה גדולה כזו על ידו שיצטער עליה צער גלות ששקול כמעט כצער מיתה שנפרד האדם מאוהביו ומארץ מולדתו, ושוכן כל ימיו עם זרים.

It is from the roots of the commandment [that] since the iniquity of killing is very weighty, as the destruction of the world [comes] through it, to the point that they, may their memory be blessed, said (Mishneh Torah, Laws of Murderer and the Preservation of Life 4:9) that one who kills a soul volitionally - even if he did all of the [other] commandments - is not saved from judgement, as it is stated (Proverbs 28:17), "A man oppressed by bloodguilt will flee to a pit; let none give him support"; therefore it is fitting for one who killed, that since such a great mishap as this came through his hand, that he should endure the pain of exile for it, which is almost equal to the pain of death - as a person is separated from his friends, and from his birthplace and [instead] dwells with strangers all of his days.

ז

(25) שבת קי"ח, סוף עמוד ב' ואילך

ואמר אביי: תיתי לי, דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן

And Abaye said: May I receive my reward because when I see a young Torah scholar who has completed a tractate that he studied I make a feast for the Sages.

(26) רמ"א אורח חיים סימן תקנ"א סעיף י'

ובסעודת מצוה כגון מילה ופדיון הבן וסיום מסכת וסעודת אירוסין אוכלין בשר ושותין יין כל השייכין לסעודה אבל יש לצמצם שלא להוסיף ובשבוע שחל ט' באב בתוכה אין לאכול בשר ולשתות יין רק מנין מצומצם וזה אפי' בערב ת"ב שרי

At a Mitzvah Meal (Seudas Mitzvah) like a Milah, Pidyon HaBen, a Siyum (concluding of a) Tractate, or an Engagement Meal, we eat meat and drink wine, all those who are relevant to the meal, but there is to minimize that one should not to add on. And on the week that Tisha B'av is within it, there is not to eat meat or drink wine (in the above situations) except an exact quorum (minyan). And this is allowed even the eve of Tisha B'av

(27) שולחן ערוך אורח חיים ריש סימן תקנ"ד

תשעה באב אסור ברחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשמיש המיטה ואסור לקרות בתורה נביאים וכתובים ולשנות במשנה ובמדרש ובגמ' בהלכות ובאגדות משום שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב ותינוקות של בית רבן בטלים בו אבל קורא הוא באיוב ובדברים הרעים שבירמיה ואם יש ביניהם פסוקי נחמה צריך לדלגם:

1. Tisha b'Av is forbidden for washing, anointing, wearing leather shoes, and marital relations. It is also forbidden to read from the Torah, Nevi'im, and Ksuvim and to learn mishna and midrash and gemara and halacha and aggada, because it says, "The precepts of God are right, gladdening the heart" (Tehillim 19:9). Schoolchildren are idle on it. One may read Iyov

and the bad things which are in Yirmiyah, but if there are between them passages of consolation, one must skip them.

28 תנחומא צו י"ד

ואם רצונך לידע, בא וראה, כשהקדוש ברוך הוא מראה ליחזקאל את צורת הבית, מה הוא אומר, הגד את בית ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם ומדדו את תקנית (יחזקאל מג, י). אומר יחזקאל לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם, עד עכשו אנו נתונים בגולה בארץ שונאינו, ואתה אומר לי לילה ולהודיע לישראל צורת הבית, וכתב לעיניהם, וישמרו את כל צורתו ואת כל חקתיו (יחזקאל מג, יא). וכי יכולין הן לעשות. הניח להם עד שיעלו מן הגולה, ואחר כך אני הולך ואומר להם. אומר לו הקדוש ברוך הוא ליחזקאל, ובשביל שבני נתונים בגולה, יהא בנין ביתי בטל. אומר לו הקדוש ברוך הוא, גדול קריתתה בתורה כבנינה. לך אומר להם, ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה. ובשכר קריתתה שיתעסקו לקרות בה, אני מעלה עליהם כאלו הם עוסקין בבנין הבית.

And if you want to know [that this is so], come and see that when the Holy One, blessed be He, showed Yechezkel the form of the [Temple], what did He say? "Describe the [Temple] to the House of Israel; let them be ashamed of their iniquities, and measure the plan" (Ezekiel 43:10). Yechezkel [responded] to the Holy One, blessed be He, "Until now, we are put into exile in the land of our enemies; and You say to me to go and inform Israel [about] the form of the [Temple], and 'write [it] in their eyes, and they should preserve its form and all of its statutes [and do them]'" (Ezekiel 43:11). And are they able to do [them]? Leave them until they emerge from the exile, and afterwards, I will go and tell them." [So] the Holy One, blessed be He, said to Yechezkel, "And because My children are in exile, the building of My [Temple] should be idle?" The Holy One, blessed be He, said to him, "Its reading in the Torah is as great as its building. Go and say it to them, and they will occupy themselves to read the form of the [Temple] in the Torah. And in reward for its reading, that they occupy themselves to read about it, I count it for them as if they were occupied with the building of the [Temple]."

***